

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Trešdiena, 1995. gada 17. maijs

Nr. 36 (6591)

Vietējās ziņas

Pārkārtoto Preiļu viesnīcas kompleksu

SIA Remontu un būvniecības komerciālās kompānijas nomātajā Preiļu viesnīcas kompleksā rit lieli pārkārtošanas darbi. Viesnīca aizņems galvenokārt trešo stāvu. Te būs astoņi vienvietīgie un astoņi divvietīgie numuri. Vecā nama otrajā stāvā atradīsies luksusa numuri.

Kā «Novadniekam» pastāstīja SIA RBKK direktora vietnieks Vladimirs Slobodjers, pabeigts viesnīcas kompleksa otrā stāva remonts. Šis stāvs domāts iznomāšanai iestādēm un individuālajām firmām. Pavisam te izvietosies septiņi ofisi, kā tagad sākti dēvēt agrākie iestāžu kantori. Te jau ilgāku laiku darbojas Zemesgrāmatu nodaļa un notāra kantoris, nesen uz šejieni pārcēlās arī nekustamā īpašuma vērtēšanas (agrākais inventarizācijas) birojs.

Viesnīcas kompleksa pirmajā stāvā darbojas privātveikali. Kafējnicā «Līpas» noticis kapitālremonts. Pēc V.Slobodjera vārdiem, turpmāk šī kafējnicā saukšoties «Solo».

Tautas amatnieku kartotēka

Rajona centrālās bibliotēkas darbinieces kopā ar savām kolēģēm — lauku bibliotekārēm savākušas un apkopušas ziņas par visiem tautas amatu meistariem pagastos un sastādījuši kartotēku ar norādēm par katru amatnieku. Uzskaitīti galdnieki, namdari, kalēji, kokgriezēji, audējas, šuvējas, klūdžu pinēji, kulināri, dāļdarznieki un daudzi citi tautas amatu meistari. Kartotēkā ir ap 200 uzvārdu un adrešu. Ar to ieinteresētie var iepazīties rajona centrālās bibliotēkas lasītavā.

Visvairāk uzskaitīts audēju — 40. Viņās arī izšuj, tamborē, krāso dzijas. Laukos lielā cieņā ir galdnieki un mūrnieki. Gunārs Baltāis no Stabulniekiem gatavo ne tikai galdus, skapjus un krēslus, bet arī maizes abras, ratus un ragavas. Julians Utāns no Krapīškiem lej aku cementa gredzus. Rajonā ir ne tikai labi krāšņi, bet arī kamīnu likšanas meistari, laivu gatavotāji, metālapstrādātāji, citi retu profesiju meistari.

Ko dara «Daiļrade»?

Ko tagad dara agrākā Preiļu ražošanas apvienība «Daiļrade»? Tajā bija oficiālās darba vietas 70 rajona daiļamata meistariem. Viņus apgādāja ar izejvielām (visvairāk audējas ar dziju), saražoto pieņēma, par to uzreiz maksājot.

«Visi daiļamata meistari strādā mājās uz savu roku, par saražotā realizāciju rūpējas paši. Ja vēlas, savu produkciju nodod SIA «Daiļrade», ved uz tirgu vai pārdod uz vietas.» «Novadniekam» paskaidroja SIA «Daiļrade» Preiļu nodaļas vadītāja Irēna Galvāne. Viņa ir arī vietējā «Daiļrades» veikala vadītāja. Tas atrodas pašā pilsētas centrā, Daugavpils ielas sākumā. Izvietojies ļoti šaurās telpās, kur grūti apgrozīties pat dažiem apmeklētājiem, bet cilvēki uz veikalu nāk un arī iegādājas vajadzīgo. Visvairāk daiļamata meistaru ražojumus pērkot iebraucēji, vietējie iedzīvotāji — dāvanām.

Pašmāju produkcijas, izņemot keramiku, Preiļu «Daiļrades» veikalā gandrīz nav. Visus mākslas audumus, izšuvumus, adījumus un citu vedot uz SIA «Daiļrade» Rīgā. Preiļu veikalā pārdošanā ir apmaiņas produkcija — tautas daiļamata meistaru darbi no Kurzemes un Vidzemes.

Preiļos viens veikals vairāk

Jau divas nedēļas Preiļos darbojas Livānu firmas «Livengoft» filiāle. Tā atrodas paju sabiedrības agrofirmas «Turība» veikala telpās. Būtibā firmas «Livengoft» filiāle ir veikals — salons. Te galvenokārt pārdod sadzīves tehniku un kancelejas preces. Televizori un videoaparātūra ir Japānas ražojumi, augstas kvalitātes un ar garantiju.

Firmas «Livengoft» filiāle veic arī pakalpojumus: remontē sadzīves tehniku, izgatavo zīmogus un spiedogus, kopē dažādus rakstāmmateriālus. Taču, kā «Novadniekam» izteicās veikala — salona pārdevēja, pircēju, kā arī pakalpojumu gribētāju esot maz. Cilvēki nākot skatīties, pētot cenas. Tas saprotams: piedāvātās preces ir labas, bet dārgas.

J.Aizkalns

Vēstule «Novadniekam»

Bravo! Ginesa grāmatas rekords sasniegts!

♦ «Novadnieks» 10. maija numurā ziņu kopā «Preiļu pilsētas domē» rakstīja, ka domes deputāti, izskatot Daugavpils ielas 51. un 53. nama iedzīvotāju vēstuli, noklausījās pašvaldības uzņēmuma «Siltums» direktora A.Pīzeļa paskaidrojumus, kāpēc šajos namos šovasar nebūs siltā ūdens. «Novadnieks» saņēmis minēto namu iedzīvotāju vēstuli, kurā viņi pauž savu viedokli.

— Maksa par karsto ūdeni piecas reizes nedēļā pa piecām stundām diennaktī triju māju iedzīvotājiem sastāda 29,8 latus no cilvēka!

— 43 procenti īrnieku ir parādnieki par siltumu Preiļu uzņēmumam «Siltums».

— Katlu māja, kas kapitāli remontēta un tajā uzstādīts jauns neliels jaudas boilers ūdens sildīšanai (vismaz pēc iepriekšējās vadības paskaidrojuma) 1994. gada vasarā, — šogad jāremontē 6 mēnešus, t.i., no apkures sezonas beigām līdz sākumam.

— Siltumtrase, kura ir visjaunākā un visīstākā (ierīkota 1992., 1994. gadā, maksimā-

lais garums 600 metru) jāremontē visu pavasari, vasaru un rudeni.

Jūs, pilsētas deputāti un uzņēmuma «Siltums» vadība, atkal vinnētāji! Tāpat kā šos ilgos gadus jūs, tautas kalpi, izdarījāt un turpmāk darīsiet tā, kā jums izdevīgi un ērti, nevis centīsieties kaut kāda abstrakta jēdziena «tauta» labā.

Vai vērts polemizēt un cīnīties? Ja nē, — atbildiet kādēj.

Ar patiesu cieņu neizglītotie un neko nesaprotošie (pēc Desaiņa kunga vārdiem) Daugavpils ielas 51. un 53. nama īrnieki

Inflācija aprīlī — 1,9%

Patēriņa cenu (inflācijas) indekss 1995. gada aprīlī, salīdzinot ar martu, pieaudzis par 1,9% — ziņo Valsts statistikas komiteja. Lai arī inflācija no gada sākuma pa mēnešiem pakāpeniski samazinās, kopējā inflācija šogad sasniegusi 11,7%. Kā zināms, valdība šī gada inflāciju prognozēja 15%.

Produktiem cenas mēneša laikā pieaugušas par 0,7%, apģērbam un apaviem — pat 2,6%, dzīvokļa īres un uzturēšanas izdevumiem — par 4,8%.

No pārtikas produktiem vislielākais pieaugums mēneša laikā ir bijis kartupeļiem — 12,1%, svaigiem kāpostiem — 22,9%, sieram — 8,8%. Toties olas kļuvušas par 6,9%, sviests — par 8,3% un svaigie gurķi — par 38,3% lētāki.

Preses izdevumi sadārdzinājušies par 9,1%, gāzes tarifs (centralizētajos tīklos) — par 32,7%, bet balonu gāze kļuvusi dārgāka par 22,5%.

Akciju sabiedrībā «Preiļu siers»

Risinājuma jābūt apdomātam

Akciju sabiedrības «Preiļu siers» ģenerāldirektors Jāzeps Šņepsts nepiekrīt Preiļu pilsētas domes lēmumam, kas pieņemts kārtējā sēdē sakarā ar iedzīvotāju vēstuli, kurā īrnieki prasa izdarīt pārrēķinu par siltumu. Viņa viedoklis:

— Kad risina nopietnus jautājumus, jāuzklausā abas puses. Šoreiz tā ir akciju sabiedrība «Preiļu siers». Diemžēl uz domes sēdi nebijām aicināti. Varu paskaidrot īrniekiem, ka «Preiļu siers» ar pašvaldības uzņēmumu «Siltums» par piegādāto siltumu norēķinās pēc skaitītāja un tikai par 4 namu apkuri pēc vispārējā tarifa. Vienošanās protokols par savstarpējiem norēķiniem tika parakstīts tikai 11. maijā.

Mazutu siera rūpnīcai piegādāja pilsētas dome, tāpēc mēs bijām tai parādnieki. Savukārt uzņēmums «Siltums» «Preiļu sieram» bija parādā (uz 1. maiju) 9442,86 latus. Īrnieki — parādnieki joprojām nav nomaksājuši 7000 latus.

Par nepārdomātu soli uzskatu pilsētas domes lēmumu būvēt šajā mikrorajonā jaunu katlu māju ar firmas «Seces kūdra» starpniecību. Neredzu nekādu ekonomisku izdevīgumu ne domei, ne īrniekiem, jo pēc tarifiem, ko apstiprina pilsētas dome, mēs esam gatavi piegādāt siltumu mikrorajona dzīvojamajiem namiem arī nākamajā apkures sezonā. Pēc rekonstrukcijas katlu māja strādās ekonomiskāk. Diemžēl lēmums jau pieņemts — slēgt līgumu ar «Seces kūdru» par jaunas katlu mājas celtniecību un siltuma pirkšanu no šī firmas.

Cienījamie deputāti! Jūs visi ļoti labi zināt, ka mikrorajona dzīvojamais fonds nav pieņemts pilsētas bilancē. Joprojām neesam par to vienojušies, tāpēc jau nākamajā akcionāru kopsapulcē jūnijā lemsim par dzīvojamā fonda paturēšanu un apsaimniekošanu. Jūs

ļoti labi zināt arī to, ka siltumtrase, pa kuru tiek padots siltums namiem, nav pilsētas domes īpašums. Kā «Seces kūdra» no katlu mājas siltumu domā novadīt līdz namiem? Vai būvēs arī jaunu trasi?

Manuprāt, tas nebūt nav ekonomiski izdevīgākais risinājums. Esmu dzirdējis, ka deputātus baidot iespējamā siera rūpnīcas likvidācija. Nedomāju, ka tā notiks. Bet arī šajā gadījumā katlu māja taču paliks...

Piena iepirkums palielinās

«Preiļu siers» patlaban dienā pārstrādā vairāk nekā 30 tonnas piena. Par vienu kilogramu fiziskā svara «Preiļu siers» aprīlī maksāja 9,1 santīmu. Tā ir augstākā piena iepirkuma cena Latgales reģionā. Sākot ar 1. maiju, akciju sabiedrība piena piegādātājiem piemaksās noteikto pievienotās vērtības nodokli — 15 procentus.

Atsākta siera ražošana. Nogatavinās pirmās 40 tonnas šī produkta.

Arī siltumnīcas ražo produkciju

«Preiļu siera» siltumnīcas šopavasār piedāvā ziedus, izgatavo vainagus. Lielā izvēlē ir dārzeņu un ziedu stādi. Stādus pārdod arī Preiļu pilsētas tirgū. «Preiļu siers» ir izstrādājis siltumnīcu ražošanas plānus, lai tās nenestu zaudējumus.

Atpūtas bāze tiks atjaunota

«Preiļu siers» plāno atjaunot atpūtas bāzi Zolvas ezera krastā.

Jāzeps Šņepsts teica, ka to perspektīvā atkal varēs iznomāt atpūtniekiem. Palīgsaimniecībā ir 133 hektāri zemes un mežu, kas vispirms jāreģistrē kā īpašums, bet pēc tam jāizlemj: izmantot šo zemi vai arī no tās atteikties.

A.Iļjina

Cienījamie lasītāji!

Līdz 20. maijam jūs varat pasūtīt «Novadnieku» jūnijam un turpmākajiem mēnešiem, bet līdz 20. jūnijam — otrajam pusgadam. Lai arī mūsu avīze sestdienās kļuvusi divreiz biežāka, abonentiem cena netiek paaugstināta.

Beidzot viņš ir atgriezies mājās...

Pirms nedaudz dienām visā Eiropā un daudzur citur pasaulē pieminēja otrā pasaules kara upurus, bet antihitleriskā koalīcija atzīmēja piecdesmito gadadienu uzvarai pār fašismu. Par karu piecu gadu desmitu laikā ir rakstīts daudz un dažādi. Bet oficiālās versijas un sensacionāli atklājumi lai paliek vēsturnieku ziņā, jo cilvēkiem daudz svarīgāka ir katram sava, viņa ģimenes sāpe, tuvinieku bēdas un asaras.

Piecdesmit gadi — tas ir laika sprādzis gandrīz vai viena cilvēka mūža garumā. Un pilnīgi neticami liekas, ka kara gadu atbalsis pavisam reāli sasniegušas mūs tagad — tūkstoš deviņi simti deviņdesmit piektā gada maijā. Tas bija gluži kā zibens spēriens no skaidrām debesīm, kad 5. maijā rajona policijas priekšnieka vietnieka Roberta Šņepsta kabinetā ieradās kāds vīrietis un paziņoja, ka atnācis reģistrēties. Pareizāk sakot, pieteikties, jo kopš 1944. gada skaitoties bez vēsts pazudis, kaut gan patiesībā visu šo laiku slēpies.

Lūk, viņš — Jānis Pinups, dzimis 1925. gada 10. maijā tagadējā Pelēču pagasta Kotleru sādžā. Bez Jāņa, kurš ģimenē bija jaunākais, vecākiem bija meita Veronika un dēli Staņislavs un Eduards. Tagad gan abi brāļi jau viņā saulē, bet Veronika runīga un žirgla saimnieko pa savām mājām.

Stāsta Jānis Pinups:

— Krievu armijā mani paņēma četrdesmit ceturta gada 27. augustā no Preiļiem. Drusku pamācīja un uzreiz sūtīja uz fronti. Kas tā par mācīšanu — dzīvis cilvēkus dzina vācu tankiem pretim... Ilgi nedabūju karot, jo septembra beigās arī notika tā liktenīgā kauja. Pamodos un nevarēju saprast, kas ar mani noticis, cik ilgi esmu gulējis. Apkārt nebija ne vāciešu, ne krievu, tikai pāris granātas, patronas, automāts...

Tad cēlos un gāju, līdz netālu no Kokneses nonācu pie kāda saimnieka, kurš man deva padomu vairs nemeklēt savu daļu, bet gan bēgt uz mājām. Nevienam neliedza naktsmājas, baroja un cienāja ar visu, kas bija pašiem galdā.

Koknesē ļabi cilvēki dabūja man privātas drēbes, lai karavīra forma nedurtos acīs. Pārģērbos un tad taisni uz mājām. Dienā gāju pa piecdesmit kilometriem. Un 4. oktobrī jau biju mājās. Sāku slēpties, jo nevarēju taču rādīties ļaudis. Mani tūlīt būtu arestējuši kā dezertieri un nošāvuši vai kaut kur Sibīrijā sapūdējuši.

Tepat pie mūsu mājām taču mežs un purvs. Briesmu brīdi varēju tur glābiņu meklēt. Vienreiz gan, tas bija tūkstoš deviņi simti piecdesmit otrajā gadā, mežā uz mani kāds cilvēks šāva. Paldies dievam, netrāpīja. Laikam kāds partijnieks bija, jo tepat Maskevičišķos bija ciema padome.

Grūti bija tajā ziņā, ka strādāt kārtīgi nevarēju. Māsa baroja kolhoza zirgus, tad es pa naktīm aplokus remontēju, sa-

nesu zirgiem ūdeni. Sienu arī plāvu. Bet to pa dienu, jo naktī tak neko nevar redzēt. Labi, ka mums meža vidū tāda pļaviņa, tur neviens nestaigāja un mani neredzēja. Žēl, ka malku nevarēju skal-dīt. To jau varētu naktī darīt, bet sacel-tos liels troksnis, un kaimiņi arī ko sāktu nojaust.

Līdz septiņdesmitajam gadam slēpos diktī. Vēlāk vairs tā neuzpasējos, jo lai-ki tādi kā drošāki palika. No sešdesmit piektā gada mums mājās ir radio. Māsa nopirka «Spīdolu», vēl tagad spēlē. Kad sāku klausīties radio, iemācījies arī krievu valodu. Līdz tam gandrīz neko nesapratu, bet tagad problēmu nav. Klausījos, ko no Maskavas runā, ko pa Rīgas radio stāsta. Kad uzgriezu «Ame-rikas balsi», tur visu pilnīgi otrādi teica. Kam bija ticēt? Baidījies par sevi un māsu, kura mani slēpa.

Reizēm jau arī slimā diena uznāca. Tad vajadzēja ārsta palīdzību meklēt. Atceros, kā pirmo reizi uz Preiļu poli-kliniku gāju zobu raut. Uzdevos par ci-tu cilvēku, un man uzrakstīja kartiņu, jo toreiz jau tik stipri nevajadzēja pasi rādīt. Teicu, ka mājās neizmirsu. Ko tu ve-cam cilvēkam padarīsi?..

Kā es sadomāju atzities? Man jau septiņdesmit gadi, ko tur vairs baidīties. Un Latvija jau arī tagad brīva tāpat kā manā bērnībā. Gribas arī saulītē vairāk pasīdīties. Bija divas kaimiņienes at-nākušas, apsveica mani septiņdesmitajā dzimšanas dienā. Parunājāmies... Bet pats gan vēl nekur neesmu gājis. Tagad

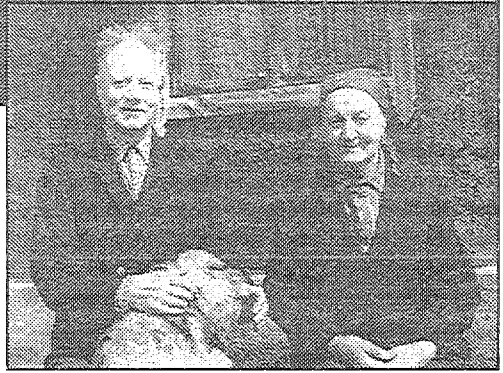
jau lauku darbi pirmajā vietā. Mums te vieta tāda zema, tāpēc mitrums ilgi turas. Citi būs apsējušies, bet mums vēl bites neiesētas.

Tā Jānis Pinups beidzot drošs un mierīgs iet pa savas tēva mājas pagalmu. Bailes viņu ir atstājušas, pamesdamas sirmus matus un drusku drebošas rokas. Ne jau mums, apkārtnes ļaudīm un tā-lumniekiem, spriest par viņa rīci-bas pareizumu. Ne mums viņu tiesāt, ne mums viņu mācīt. Tira sirdsapziņa sabiedrības un Dieva priekšā var būt vienīgais soģis cilvēkam, kurš savas dzīves lielā-ko daļu ir baidījies par savu un savu tuvinieku dzīvībām.

Šajos gados daudz kas ir mainī-jies. Ierēdņu «punktīguma» dēļ Jānis Pinups nevarēja saņemt pa-si, jo tam ir vajadzīgs dzimšanas apliecības noraksts. Toties norak-stu izdod tikai tajā gadījumā, ja ir pase...

Lai nu kā, bet dienā, kad viesojāmieks pie Jāņa un viņa māsas Veronikas, šo-brīd mūsu rajona slavenākais cilvēks bija pilns optimisma, ka dokumentus viņam palīdzēs nokārtot. Tik daudz vēl jāpadara — jāapstrādā zeme, jāpalīdz māšai apkopt govī un teli. Elektri-bu arī beidzot vajadzētu ievilkt, jo cik tad var tumsā un neziņā dzīvot...

Pelēču pagasta padomes priekšsēdētāja Elita Rebaine jau vairākas reizes

iegriezusies Pinupu mājās gan aprunā-ties, gan piedāvāt savu palīdzību. Do-māju, ka atradīsies arī citi izpalīdzīgi cilvēki un Jānis Pinups patiešām varēs droši justies savās mājās un atgūt kaut daļu no tā sirds siltuma, kas viņam gājis secen.

Labu veselību un ilgus gadus Jānim Pinupam vēl arī «Novadnieks», laik-raksts, kurš visgrūtākajos gados vien-mēr bijis viņu mājās.

L.Kirillova
J.Silicka foto

«Un katra būtne caur mani nošķiras un pati top par sevi.» Spīdola (Rainis. Uguns un nakts)

Latvijas Kultūras fonda Spīdolas padome izsludina konkursu uz 1996. gada Spīdolas stipendijām. Stipendijas mērķis ir Latvijas kultūras atbalstīšana un veicināšana, kultūrpotenciāla atpazīšana stimulējot atsevišķu personu vai grupu pievēršanos Latvijai nozīmīgu kultūrprojektu izstrādei un īstenošanai. Spīdolas padome iesaka pretendentiem šādas galvenās ievirzes:

Tradicionālās ievirzes —

1. Latvijas kultūrvēsture.
Pētījumi dažādās kultūrvēstures jomās; monogrāfijas; raksti, apceres, kultūrtekstu tulkojumi, informācijas krājumi u.c.
2. Latvijas kultūrvidē.
Lauku kultūrvidē, mazpilsētu kultūrvidē; reģionālā arhitektūrā; novadu stils; mūsdienu zemnieku sētas koncepcija; valoda un kultūrvidē — dialektu, masu mēdiju valoda, sociālo grupu valoda u.c.
3. Rīgas kultūrtelpa, kultūrlaiks.

Spīdolas stipendiju konkurss

Rīga — iespējamā Eiropas kultūras galvaspilsēta — koncepcija un risinājumi, rīdzinieku sociālās un nacionālās grupas u.c.

Aktuālā ievirze —

4. Latvijas kultūra 90-tajos gados.
Vērtību sistēma mūsdienu Latvijas sabiedrībā — tradicionālais un mainīgais, vērtīborientācija masu mēdijos; «Atvērtas sabiedrības» ideja, multikulturalisms, nacionālās valsts ideja, kultūrnacionālisms; subkultūras; tradicionālās kultūras vieta mūsdienu sabiedrībā; valoda internacionalizācijas procesā; valoda kā sabiedrības mentalitātes atspoguļotāja un veidotāja; cittautiešu integrēšanās Latvijas kultūrā; sabiedrības morāles dinamika u.c.

Spīdolas padome īpaši rosina uz projektu formu daudzveidību un inovatorismu — projektus, plānus, programmas, izstāžu ekspozīcijas, katalogus, datu bāzes, ekspozīcijas,

konferences, semināri, kartotēkas, seriāli masu mēdijos u.c.

Konkurss norisē

Projektu iesniegšanas laiks — no 1995. gada 1. septembra līdz 1995. gada 1. oktobrim.

Projektu izvērtēšana:

Iesniegumus vērtē LKF Spīdolas padome un pieaicinātie eksperti divās kārtās: 1. kārtā tiek izraudzīti nolikumam atbilstošākie darbi; 2. kārtā tiek uzklauti pretendenti.

Rezultātu paziņošana — 1995. gada decembris.

Spīdolas stipendija — 100 latu mēnesī. To piešķir uz vienu gadu. Novērtējot projekta darbietilpību, Spīdolas padome ir tiesīga variēt stipendijas piešķiruma ilgumu. Īpaši tas attiecas uz aktuālās ievirzes (sk. nr. 4) tēmām.

Detalizēts Nolikums un sīkākas ziņas par konkursu Latvijas Kultūras fondā Basteja bulvārī 12, 3. stāvā pie Spīdolas programmas koordinatores Ineses Gaillītes (tālrunis 228315).

Tas jazina zemniekam

Saglabāsim meliorācijas sistēmas

Lielākajā daļā mūsu tīrumu, dārzu, pļavu un ganību ir ierīkotas drenu sistēmas. Tam jānodrošina liekā mitruma un augstā gruntsūdens līmeņa pazemināšanu, lai tas netraucētu augsnes apstrādāšanu pavasaros, augu augšanu un ražas novākšanu rudenos. Ierīkotās drenu sistēmas ir liels un drošs priekšnoteikums zemes pareizai izmantošanai un ražu kāpināšanai visās zemnieku saimniecībās. Ir zināms, ka drenētajos laukos graudaugu un citu kultūragu raža ir par 15-20% un nereti pat augstāka nekā nemeliorētos laukos. Drenu sistēmas, uzturot tās kārtībā ar regulāru kopšanu un pareizu ekspluatāciju, var darboties piecdesmit un vairāk gadu un dot lielu labumu saimniecībām.

Diemžēl pēdējos gados sakarā ar radikālu zemes īpašuma lietu pārkārtošanām arī meliorācijas sistēmu kopšanā ir izemējušas ļoti nesaimnieciskas parādības. Sāk aizaugt novadgrāvji un līdz ar to drenu kolektoru iztekas sāk aizsērēt un nefunkcionēt. Drenu akās krājas sanesumi, kas var radīt drenu aizsērējumus un drenu sistēmas bojājumus. Nereti arī drenu zaros rodas dažādi bojājumi: drenas saspīestas vai sabrukušas smago traktoru ietekmē, aizsērējusi drenu cauruļu perforācija, cauruļu ieplūst ūdens, un citi bojājumi.

Pēdējos gados ļoti problemātiska ir arī cīņa ar nezālēm, īpaši usnēm, kuras visvairāk un spēcīgāk aug un vairojas uz drenu tranšējām, jo tur ir irdenāka augsne un tām vieglāk iespiesties dziļākos slāņos. Lai pēc iespējas novērstu drenu aizsērējumus ar usņu saknēm, drenētos laukos vairāk jālieto dažādi nezāļu apkarošanas paņēmieni, arī ķīmiskie, nomiglojot ar attiecīgiem herbicīdiem vismaz pa drenu tranšēju vietām. Ja arī tādās iespējas nav, tad tranšēju vietās, kur aug usnes, tās būtu jāizplauj kaut ar rokas izkapti vai arī jāapkaro citādā veidā.

Tāpēc, lai saglabātu saimniecības tik nozīmīgās drenu sistēmas, no kā lielā mērā atkarīga arī zemes izmantošana un tīrumu ražības efektivitāte, katrā zemnieku vai kooperatīvajā saimniecībā pavasarī ir jāizdara meliorēto nogabalu apsekošana, jāatzīmē tās bojājumu vietas un jāparedz nepieciešamie remontdarbi. Vispirms jāpārbauda, kādā stāvoklī ir drenu kolektora iztekas novadgrāvī. Ja tās aizsērējušas, tad nepieciešams sanesumus ar lāpstu uzmanīgi atīrīt vismaz dažu metru attālumā no iztekas. Vajadzības gadījumā arī jāpadzi-

lina grāvis, lai izteka varētu normāli funkcionēt. Tāpat jāpārbauda drenu kontrolakas. Ja tajās ir saskalotas smiltis vai citi aizsērējumi, tās jāizsmel, jāiztīra, lai netraucētu drenu cirkulāciju. Drenu akām tāpat jāatjauno un jāuztūrina, lai pasargātu no liekiem aizsērējumiem.

Agri pavasarī var labi redzēt, kur darbojas un kur nedarbojas drenu zari, jo to bojājumu vietās augsne parasti ir mitrāka un nereti pat sakrājas peļķes. Šādas vietas vajag pavasarī atzīmēt un vēlāk, tranšēju atrotot, tās jāizlabo. Pretējā gadījumā aizsērējums var izveidoties vēl plašāks un sabojāt visu drenu sistēmu. To nedrīkst pieļaut. Jāatzīmē, ka sīkākus remontus: izteku attīrīšanu, kontrolaku, sanesumu iztīrīšanu, grāvju izplaušanu u.c.: var izdarīt katrs zemkopis vai arī palīgstrādnieks. Bet lielākus remontus — drenu zaru atjaunošanu, novadgrāvju attīrīšanu un padziļināšanu jāveic meliorācijas sistēmu ekspluatācijas pārvaldes speciālistiem ar savu tehniku, par šiem darbiem savstarpēji vienojoties.

Meliorācijas sistēmu ekspluatācijā problemātiski ir arī tādi jautājumi, ka uz vienu lielāku meliorācijas objektu nereti ir izveidojušas vairākas nelielas zemnieku saimniecības. Līdz ar to sarežģītāks ir to pienākums un atbildība meliorācijas sistēmu kopšanai un uzturēšanai kārtībā. Šajā ziņā, liekas, vispareizāk ir savstarpēji vienetoties, kas ko darīs un cik liels ieguldījums un atlīdzība par to nāksies zemes apsaimniekotājiem. Šāda vienošanās katrā ziņā jāpanāk un vajadzīgie remontdarbi jāveic savlaicīgi, jo nedrīkst pieļaut, ka lielle kapitālieguldījumi zemes ielabošanai, kas jau ir priekšnoteikums sekmīgai tās apsaimniekošanai, aiziet bojā sīku neizdarību dēļ.

Arī starpsaimniecību novadgrāvji un vaļējie grāvji ik gadus ir jāpārskatā. Sanesumi grāvju dibenos regulāri jāiztīra, izskatotās nogāzes jāpielabo, vajadzības gadījumā arī ar velēnām jāpiesedz. Lai grāvji neaizaugtu ar zālēm, tie ik gadus vasarā ir jāizplauj, bet ja sāk augt krūmi, tie jāizcērt ar saknēm un jāaizvāc projām.

Tādējādi, pareizi organizējot meliorācijas sistēmu kopšanu un ekspluatāciju, tās var labi un ilgstoši kalpot ražu kāpināšanai un līdz ar to arī zemniecības labklājībai.

Juris Stikāns,
Latvijas Valsts Zemkopības
institūta «Agra» profesors

Uzmanību — Tešena slimība!

Mūsu rajonā šī slimība bija izplatījusies pirms gadiem desmit, kad visus sivēnus tīrģū vajadzēja vakcinēt. Tagad tā konstatēta visos apkārtnējos rajonos. Arī mūsu rajonā ar šo slimību cūku audzētāji jau saskārušies, bet par to savlaicīgi neziņo veterināriem. Līdz ar to nevar noteikt diagnozi.

Kādas ir pazīmes un kas ierosina šo cūku infekcijas slimību?

To ierosina vīruss, kurš tika atklāts 1930. gadā Čehoslovākijā. Inkubācijas periods ilgst no 1 līdz 4 nedēļām. Sākumā sivēniem temperatūra nav paaugstināta, novēro apetītes zudumu, vemšanu, kustību traucējumus, ko var arī nepamanīt. Tad sākas krampjveida muskuļu saraušanās, ādas jutība, pakaldaļas paralīze, sivēni kvieci, un krampji pāriet uz ķermeņa priekšējo daļu, zūdz balss. Cūkas nobeidzas, sarautas krampjos. Izmaiņas ir tikai centrālajā nervu sistēmā — smadzenēs.

Vīruss ledū saglabājas gadiem ilgi, saulē — līdz 3 nedēļām, žāvētos, sālītos produktos 3 nedēļas. Slimo tikai cūkas.

Infekcijas avots ir barība, pārslimojuši dzīvnieki, kuri ir šīs slimības nēsātāji. Ārstēšanas nav. Vienīgais izsargāšanās līdzeklis ir cūku vakcinācija. Sivēni, kuri ir dzimuši no vakcinētām sivēnītēm, 1 mēnesi var nesaslimt.

Par vakcināciju informāciju var saņemt pie veterināriem. Par visiem cūku saslimšanas gadījumiem veterināriem jāziņo savlaicīgi.

Pēdējā laikā ne tikai Tešena slimība, cūku mēris, sarkanguļa var būt aktuālas slimības, bet arī leptospiroze, dizentērija, parvo vīrusa slimība, tāpēc lūdziet konsultāciju un zvaniet pa telefoniem 21784 vai 22842.

H. Čodare,
Preiļu veterinārās
laboratorijas vadītāja

DZIESMA MANAI PAAUDZEI

SKATUVE JŪSU — IDEJAS MŪSU!

Populārais TV šovs "Dziesma Manai Paaudzei" sovasar viesosies pie jums. Lai mums kopā izdotos neaizmirstams koncerts, jau tagad lūdzam visus dziedātārgribētājus aizpildīt anketu un atsūtīt mums!

FREDS

DZIESMA MANAI PAAUDZEI

mans vārds: _____ vecums: _____

es dziedāšu: _____

mana adrese, telefons: _____

P.S. Visas Jūsu iesūtītas anketas piedalīsies izlozē ar firmas "Matiss" balvām.

SEKOJIET MŪSU RĀDIJUMIEM KATRU SVĒTDIENU 19.35 LTV 1. KANĀLĀ!

Mūsu adrese: "DZIESMA MANAI PAAUDZEI"
Latvijas TV
Zakusalašs krastmala 3
Rīga LV-1509

Top svētki dziesmai

Kā zem ozola izturīgajiem, negaisos norūditajiem zariem Jānu nakti pulcējas līgotāji, tā zem dziesmas sagšas vissaltākajos laikmetos sildās latviešu darba cilvēki. Dziesma ir tautas dvēseles skaistākais atklāsmes veids, bet Dziesmu svētki — apliecinājums cilvēku gara spēkam.

1895. gada 15. jūnijā Jelgavā notika IV Vispārējie latviešu Dziesmu un mūzikas svētki. Tos organizēja Jelgavas Latviešu biedrība ar advokātu Jāni Čaksti priekšgalā.

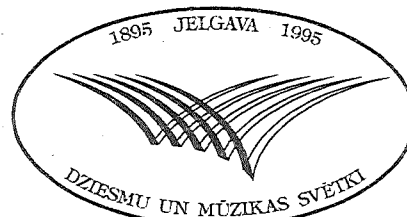
Speciāli šiem svētkiem uzcēla estrādi, tolaik lielāko kokā darināto celtni Eiropā. Dziesmu svētku estrādē varēja izvietoties 5000 dziedātāju, skatītāju vietas bija ap 25000. Šajos svētkos pirmo reizi kopkora izpildījumā skanēja K.Baumaņa lūgšana «Dievs, svētī Latviju!».

Šogad no 9. līdz 11. jūnijam Jelgavā plīvos Dziesmu svētku simtgades karogs, jo tieši tik ilgs laiks mūs šķir no tā brīža, kad pirmo un vienīgo reizi latviešu Dziesmu svētku vēsturē tie notika ārpus Rīgas. Domājam, ka tas nemazina svētku nozīmi Latvijas kultūras dzīvē. Gribētos, lai šie svētki iegūtu tikpat plašu skanējumu un atbalsi visā Latvijā un ārpus tās, kā jebkuri iepriekšējie Dziesmu svētki.

Svētku dienās Jelgavā sadziedās, sadancos dalībnieki no visiem valsts reģioniem. Kopumā ir pieteikušies 3400 dziedātāji — 72 jauktie kori un 18 vīru kori, bet 500 dejotāju būs no Jelgavas pilsētas un rajona. Uzaicināti Nacionālais Simfoniskais orķestris un Operas koris, ielūgti kori, muzikanti un dejotāji no Zviedrijas, Dānijas, Polijas, Somijas un Grieķijas.

Domājot par simtgades atceres atzīmēšanu, sākotnēji bija iecere sarīkot tikai Jelgavas pilsētas un rajona Dziesmu svētkus. Taču arī pārējos rajonos interese par šiem svētkiem izrādījās necerēti liela, īpaši pagastu mazo koru dziedātāju vidū, jo tikai piedaloties svētkos ir iespējams saglabāt to kodolu, neļaut dziedāšanas priekam apstikt līdz lielajiem svētkiem Mežaparkā.

Jaukto un vīru koru repertuārā ir iekļauti paši interesantākie skaņdarbi no simts gadu vecajam nošu burtnīcām, kā arī pēdējos lielaizdziesmu svētkos skandētie. Programmas pērle būs pirms simts gadiem Jelgavas svētkos izskanējusi Andreja Jurjana kantāte «Ligojot, liksmojot», kas izskanēs simfoniskā orķestra pavadijuma.

Savukārt virsdiriģentu pulkā varēs redzēt Aleksandru Viļumani, Terēzu Broku, Paulu Kveldi, Eduardu Grāvīti u.c. meistaros, bet kā Goda virsdiriģenti ir uzaicināti Leonīds Vigners un Haralds Mednis. Nule kā, ciemojoties Jelgavā, kultūras ministrs Jānis Dripe puda viedokli, ka šisvasaras Jelgavas Dziesmu un mūzikas svētkiem jāklūst par visas Latvijas svētkiem.

Svētku dienās Jelgavā izskanēs atsevišķi deju un mūzikas koncerti, uzstāsies bērnu un skolēnu pašdarbības kolektīvi, būs garīgās mūzikas koncerts, darbosies saietu nams, varēs aplūkot dažādas mākslas izstādes.

Svētku emblēmā, ko darinājis Jelgavas jaunais mākslinieks Mārtiņš Vilksārsis, ir atainots spārns un tā atspulgs, kas simbolizē lidojumu laikā un telpā, liek domāt par atspulgu dziesmā un cilvēkos. Svētku noformējumā dominēs pirms 100 gadiem tapusi fotogrāfija, kurā redzami cilvēki, kas dodas uz svētkiem. Senais foto uzņēmums un mūsdienīgā svētku emblēma vienotā kontekstā veido pagātnes un tagadnes saistību, tiešā veidā norāda, kāpēc tieši šogad pašam dziedāšanas svētkiem, kuru gājiens Jelgavā sāksies pie kādreizējiem Annas vārtiem, vietā, kur tik vērienīgi izskanēja IV Vispārējie latviešu Dziesmu un mūzikas svētki.

Jelgava atrodas visiem Latvijas iedzīvotājiem gandrīz vienlīdz izdevīgā vietā un tāpēc jūnijā sākumā uz svētkiem ierodamiem mīļi tiks gaidīti interesenti no visiem novadiem. Dziesmu un mūzikas svētku biļetes jau tagad var pasūtīt vai iegādāties Jelgavas domes kultūras centrā, Centrālajā laukumā 1.

Svētku rīkotāji, mums visiem grūtā laikā, cer arī uz visāda veida materiālu un finansiālu atbalstu, jo no valsts budžeta svētku sarīkošanai nav atvēlēts ne santīma. Taču par spīti visam, svētki top un tie būs. Svētku rīcības komitejas tālrunis ir 230-23461 vai 22915.

Jelgavas Dziesmu un mūzikas svētku rīcības komiteja

Sludinājumi un reklāma ☎ 22305

☞ Pārdod

zemeņu stādus. Tāl. 46749;
 ***
 somu firmas «Kemira» kompleksos minerālmēslus un augu aizsardzības līdzekļus. Zvanīt 38751;
 ***
 šujmašīnu un motociklu IŽ rezerves daļām. Tāl. 23272;
 ***
 VAZ-2108, 1989.g., māju ar pirti dārzkopības kooperatīvā «Baški». Zvanīt 23034 darba laikā;
 ***
 ļoti lēti GAZ 52-04 braukšanas kārtībā, cementu M-400 maisos. Tel. 42414, 43393;
 ***
 motorsūkni MP 800B. Tāl. 24314;
 ***
 VAZ-2101, 1971.g., par Ls 230. Tel. 52454 vakaros;
 ***
 MTZ-50-80 kloķvārpstas un T-25 virzuļu grupu. Zvanīt 54714 pēc 19;
 ***
 nepabeigtu māju Preiļos. Tāl. 23830;
 ***
 ledusskapjus un saldētavas «Snaige». Piegāde, garantija. Tel. 21268;

***
 pilnīgi automatizētus ūdens sildītājus ar karstā ūdens apjomu 5, 10, 50, 80, 100, 120 litri. Tel. 44800;
 ***
 zirgvilkmes plaujmašīnu. Zvanīt 41530;
 ***
 gadu vecu kumeļu. Cena pēc vienošanās. Zvanīt 13544 pēc 22;
 ***
 1 gadu vecu kumeļu. Zvanīt 21598, 34579 vakaros;
 ***
 7 mēnešus vecu telīti. Tāl. 23722 vakaros.

☞ Pērk

pārtikas kartupeļus. Cena atkarībā no kvalitātes. Mūsu transports. Tāl. 10559;
 ***
 kartupeļus. Tāl. 42337;
 ***
 egles zāģbaļķus un papirmalku. Tāl. 31233 vakaros.

☞ Maina

vienistabas dzīvokli Preiļos pret divstābu dzīvokli. Tāl. 23340;
 ***
 labu 3 istabu dzīvokli Preiļos centrā, 5. stāvā pret līdzvērtīgu 3 istabu dzīvokli 1. vai 2. stāvā jebkurā pilsētas rajonā. Zvanīt 21448 vakaros;

***
 6 gadus vecu vaislas ērzeli pret ķēvi (ne vecāku par 10 gadiem) vai PĀRDOD. Tāl. 42710.

☞ Dažādi

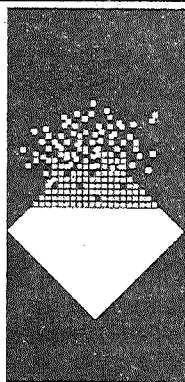
Pazudis basset-haund šķirnes suns, gaiši brūns, piere, vēders un ķepas baltas, līdzīgs taksim, tikai druknāks, izteikti garas ausis. Zvanīt 23824.

LATVIJAS UZNĒMUMU KATALOGS '95!

Visi uzņēmumu un iestāžu vadītāji Preiļu rajona, kas ir atsaukušies uz aicinājumu precizēt informāciju par savu uzņēmumu Latvijas Uzņēmumu kataloga '95 sagatavošanas periodā, var saņemt kataloga bezmaksas eksemplāru Preiļu pilsētas domē:
 Preiļos, Turgus laukumā 1 līdz š.g. 15. jūnijam.
 (līdz ņemot uzņēmumu reģistrācijas numuru)

Tāl. izziņām: 23318

Rīgas lieģiskās mākslas koledža izsludina konkursu audzēkņu uzņemšanai 1995./1996.mācību gadam šādās specialitātēs:

- dekoratīvā noformēšana;
- apģērbu modelēšana;
- trikotāžas apģērbu modelēšana;
- ādas, stikla, metāla, koka mākslinieciskā apstrāde;
- keramika, tekstilmāksla, rokdarbi un tēlniecība.

RLMK

Reflektantiem nepieciešama 9 līdz 12 klašu izglītība. Iestājpārbaudījumi no 27. jūnija līdz 7. jūlijam.

Dokumentus pieņem no 8. jūnija līdz 21. jūnijam Rīgā, Brīvības ielā 39. Ir kopmītnes

Tuvākas uzzinas skolas kancelejā Brīvības ielā 39, tālrunis 7283383.

NELSS Ltd

PĒRK

- svaigi zāģētus skujkoku baļķus

(augstāka cena priedei)

diametrs 18-44 cm, 3,9-4,5-5,1-5,7-6 m

30-46 \$

diametrs 18-44 cm, 3,7-4,3-4,9 m

34-50 \$

Piegāde Madonā, tel. 21323, Rēzeknē tel. 25253, Dubnā tel. 8-254-70506, 70569.

- skujkoku zāģmateriālus

- taras dēļišus

PIEŅEM pasūtījumus zāģēšanas iekārtu un to rezerves daļu (ripzāģu, gaterzāģu u.c.), kā arī motorzāģu «Dolmar» piegādei.

Iespējams pircēja transports.

Reģionālā pārstāvniecība Madonā, Saules ielā 13. Strādājam no 8.00 līdz 17.00. Telefons 8-248-21019, 21132, fax 21132.

Rajona privatizācijas komisija paziņo,

ka, pamatojoties uz Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas rīkojumu Nr. 38r no 07.04.95.,

tiek privatizēts valsts uzņēmums «Agrokīmija»,

sadalot to divos objektos:

- «Ražošanas bāze» un
- «Minerālmēslu bāze».

Ar privatizācijas noteikumiem tuvāk var iepazīties Preiļos, Pils ielā 20, tālrunis 22773.

Ieroču atļaujas un apsardzes darbības sertifikāta iegūšanai zvanīt darbdienās 21822 no 19 līdz 20.

Daudz skaistu vasaru un rudens zelta būs,
 Un dzīves vēji nerimstoši trauksies tālāk
 Pār tavu pārāk agri beigto dzīvi,
 Pār dienām, kuras pārtrūka tik pēkšņi.
 Dalām bēdu smagumu ar tevi, Ilga,
 VĪRU kapu kalniņā guldot.
 IJU «Pārslā» darbinieki

Pelēki lauki un pelēka debess,
 Pelēks ir latviešu zemnieka mūžs.
 Mūžīgi dzen tas vagu pēc vagas,
 Kamēr to pašu ar velēnu sedz.
 K.Skalbe
 Izsakām dziļu līdzjūtību Valaiņu un Landzbergu ģimenēm,
 TĒVU un VECTĒVU zaudējot.
 SIA «Arka» kolektīvs

Un atmiņas ziedēs ap tevi
 kā baltas ābeles.
 Izsakām līdzjūtību Soņai Vetoškinai,
 VĪRU zemes klēpi guldot.
 Skolu valdes kolektīvs

Kurp vien nu gribu acis griezt,
 Tavs skaidrais skatiens mirdz,
 Un mūžam milā neapdziest,
 Māt, tava svētā sirds.
 Kad MĀTES sirds aizgājusi aizsaules
 ceļos, esam kopā ar Māriti Šķesteri
 viņas lielajās bēdās.
 Skolu valdes kolektīvs

Klusējiet, klusējiet šodien, vasaras
 vēji,
 Pēdējā gaitā sapņi un jaunība iet.
 Grūti ir aiziet, ai, draugi, ticiet, cik
 grūti,
 Ja ar tūkstoš balsīm dzīve pie sevis
 sauc.
 Skumju brīdī esam kopā ar Skaidriti
 sakarā ar BRĀĻA nāvi.
 Inna, Vija

Kam, Laimiņa, skopa bijī,
 Mūža daļu vēlēdama?
 Izsakām visdziļāko līdzjūtību Valda BRICA piederīgajiem.
 Bijušie klasesbiedri un audzinātāja

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»

REDAKTORS
 PĒTERIS PĪZELIS

Lai traksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
 Reklakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
 Tel. 22059, 21759, 22305, 22154.
 PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Iznāk 8 reizes mēnesī — trešdienās un sestdienās.
 Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,56. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Reģistrācijas apliecība Nr.1018.
 Iespiests SIA «Latgales drukā», Rēzeknē,
 Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums.
 2 iespiedloksnes. Metiens 5200 eksemplāri.